

Зі здобуттям незалежності України виникла гостра потреба правового забезпечення становлення державності, розвитку політико-державних інститутів, формування національної правової системи, яка б відповідала викликам ХХІ ст. За ініціативи юридичної громадськості, яку представляли освітянські, наукові й правозастосовні органи всіх регіонів незалежної України, було утворено Академію правових наук України як всеукраїнську громадську організацію, а пізніше, у 1993 р., – як вищу галузеву наукову установу, що заснована на державній власності.

Структура академії досить компактна. Вона об'єднує Інститут державного будівництва та місцевого самоврядування, у складі якого є Львівська лабораторія прав людини, а також Інститут інтелектуальної власності, Інститут приватного права і підприємництва, Інститут інформатики та права, Інститут правового забезпечення інноваційного розвитку, Інститут вивчення проблем злочинності та Лабораторія дослідження проблем політики у сфері боротьби зі злочинністю. Для координації діяльності юридичних наукових установ та навчальних закладів у розробленні наукових проблем, які мають важливе значення передовсім для розвитку окремих регіонів, було створено регіональні центри: Київський, Донецький, Західний і Південний.

Члени академії брали участь у розробці кількох проектів Конституції України, Концепції основних напрямів політики України в галузі прав людини, проектів Господарського, Цивільного, Кримінального, Цивільного процесуального, Кримінального процесуального кодексів та інших основоположних законодавчих актів. Робочою групою у складі вчених академії була підготовлена концепція конституційної реформи у напрямку переходу до парламентсько-президентської форми правління. Так, лише проект Кримінального кодексу України розроблявся вісім років, протягом яких було підготовлено робочі матеріали обсягом 32 томи. Подією стало видання 2012 р. Науково-практичного коментаря Кримінального процесуального кодексу України, що є особливо важливим з огляду запровадження ним нових правових інститутів.

У 2013 р. науково-дослідні установи Національної академії правових наук України проводили дослідження за 38 темами, кожна з яких закінчується розробкою законопроекту або пропозиціями щодо змін та доповнень до чинного законодавства. Такі законопроекти і пропозиції розроблялись також на замовлення вищих органів державної влади в Україні – парламенту та його комітетів, уряду, адміністрації президента, вищих судових органів, генеральної прокуратури, інших зацікавлених міністерств і відомств. При академії активно функціонує видавництво «Право», яке є

одним з небагатьох спеціалізованих підприємств, що здійснює підготовку й видання наукової, навчальної, довідкової літератури з правової тематики. Зокрема, у 2003 р. академія підготувала та видала Науково-практичний коментар Конституції України, а у 2011-му вийшло друком його друге видання (70,5 друк. арк.), авторський колектив якого об'єднав понад 160 провідних науковців від Ужгорода до Луганська і Сімферополя, відомих державних діячів та фахівців-практиків.

У 2008 р. академія опублікувала унікальну п'ятитомну академічну працю «Правова система України: історія, стан та перспективи» (загальним обсягом 204 друк. арк.). У 2011 р. вийшло у світ друге видання цього п'ятитомника, перекладене російською мовою, а в 2013 р. – його англійська версія. Підсумком визнання цієї праці стало присудження у 2012 р. авторському колективу найвищої наукової відзнаки – Державної премії України в галузі науки і техніки. У 2013 р. до 20-річчя академії реалізовано новий загальнодержавний проект – п'ятитомне видання «Правова доктрина України» (293 друк. арк.), до складу авторського колективу якого увійшли, без перебільшення, всі провідні вчені-юристи України. Сьогодні у співробітництві з журналом «Право України» провадиться робота з перекладу цієї багатотомної праці українських учених російською та англійською мовами. Започатковано роботу з перекладу конституцій держав – членів Європейського Союзу українською мовою та їх видання з відповідними коментарями членів академії. У травні 2013 р. три версії журналу (українська, російська, англійська) вперше серед українських юридичних видань увійшли до Міжнародної наукометричної бази даних EBSCO Publishing, Inc. (США).

Національна академія правових наук зі своєї ініціативи вперше в історії незалежної Української держави провела публічну боротьбу, шляхом звернення до суду та широкого висвітлення в ЗМІ, з «крадіжкою» інтелектуальної власності. Нікому не відомий студент одного з київських університетів, який так і не зміг його закінчити, видав під власним ім'ям коментар до Конституції України, який майже на 90 % є плагіатом коментаря НАПрН.

Іноземними членами НАПрН України є відомі вчені-юристи: В. Яковлев (Російська Федерація), Карл-Герман Кестнер, професор кафедри публічного і церковного права університету ім. Ебергарда Карла м. Тюбінген (Німеччина), О. Голіченков, декан юридичного факультету Московського державного університету ім. М. Ломоносова (Російська Федерація), Вільям Елліот Батлер, професор Школи права Університету штату Пенсільванія, заслужений професор Лондонського Університету (США), В. Комісаров,

завідувач кафедри юридичного факультету Московського державного університету ім. М. Ломоносова (Російська Федерація).

Установи академії підтримують творчі зв'язки з Міжнародним центром юридичного захисту прав людини Interrights (Велика Британія), Люблінським університетом імені Марії Кюрі-Скłodовської (Польща), Міжнародною асоціацією фінансового права, Міжнародною асоціацією філософії права та соціальної філософії (IVR), Міжнародним центром некомерційного права (м. Вашингтон, США), Інститутом Макса Планка (Німеччина), Університетом Турина (Італія), Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ), Міжнародною асоціацією законодавства (IAL) та багатьма іншими. У 2013 р. Національна академія правових наук України уклала договори про академічне співробітництво з юридичним факультетом Вільнюського університету (м. Вільнюс, Литва), Університетом імені Вітаутаса Великого (м. Каунас, Литва) та Університетом імені Миколаса Ромеріса (м. Вільнюс, Литва).

З власної ініціативи, починаючи з 1995 р., академія проводить роботу з координації тематики дисертаційних досліджень з юридичних наук. Академія неодноразово зверталася до ВАК України та Міністерства освіти і науки з інформацією щодо недоліків у системі підготовки дисертаційних досліджень та з пропозиціями щодо їх подолання. Національна академія правових наук України запроваджує нові підходи до підвищення якості дисертаційних досліджень з юридичних наук. Так, уже кілька років у відділеннях академії застосовується процедура «попереднього захисту» докторських дисертацій. Протягом поточного року відділення академії розробили й надіслали до МОН України перспективні напрями дисертаційних досліджень з юридичних наук...*(Академія вже стикалася з намаганням необґрунтовано втручатися... / Кузнцова Н., Нор В., Мамутов В. [та ін.] // Дзеркало тижня. Україна (http://gazeta.dt.ua/science/akademiya-vzhe-stikalasya-z-namaganniyam-neobgruntovano-vtruchatisya-_.html). – 2014. – 4–11.04).*